

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Lvdovici Molinæ, E Societate Iesv Theologiæ Doctoris, &
Professoris, Commentaria, In primam D. Thomæ partem**

Molina, Luis de

Lugduni, 1622

Vtrum voluntas Dei semper impleatur. disp. 2.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73915)

praeceptum domini: quandoquidē tam multa illius A
praecepti est exequutus, neque per ipsum steterit,
quominus omnimodam impletionem completeret.
Vnde scriptura ipsa ex Deiperfona subiungit, *Quis
fecisti rem hanc, & non peperisti filio tuo unigenito pro-
pter me, benedicam tibi.* Et infra, *Quia obedisti voci mee.*
Atque hęc Abrahami obedientia praecepto illi,
quoad executionem est, qua tantopere in sacris li-
teris commendatur: & de qua Iacobus 2. c. de ope-
ribus atque legis impletionem agens, sic ait: *Abraham
pater noster nōme ex operibus iustificatus est, offerēs Isaac
filium suum super altare?* Sanē is, cui praeceptum est
impositum, dum id efficere statuit, quod sibi praeci-
pitur, & per partes executioni id mandat, praeci-
ptum dicitur implere: per accidensque est, quod
vel morte praeventus, aut aliter impeditus, totum
implere non poterit, vel quod à legis datore ali-
quid sit ei remissum, aut etiam prohibitum, quod
illi implendum supererat, implereque aggrediebat-
ur. Adde, quando dicimus in Deo esse formaliter
voluntatem, qua vult, vt impleamus praecepta &
consilia quae nobis tradidit, si nos quoque id veli-
mus, habere id hanc tacitam conditionem, si penes
nos sit id implere: alioquin si impossibile, vel de
facto, vel de iure nobis sit, constat in Deo non esse
talem voluntatem: at verò Abrahamo, tempore, quo
puerum erat percussurus, effectum erat impossibile
iuris impossibilitate, id praeciipi antea sibi impositi
implere, quod implendum restabat, propter novum
illud aliud praeceptum, *ne extendas manum in puerū.*
Possumus etiam dilucidius sic dicere. Doctrinā no-
strā manifestē esse in huncmodū intelligendam, in
Deo est voluntas, qua vult, vt, si nos quoque veli-
mus, impleamus praecepta, quae nobis tradidit, pro
tempore, pro quo obligant. A nostra autē doctrina
hoc pacto intellecta nihil omnino est excipiedum:
quoniam licet praeciptū illud affirmatiuū Abrahā-
no impositum, ipsum obligauerit ea omnia effice-
re, quae vsque ad gladij erectionē efficit, idque ani-
mo interficiendi Isaac, atramen pro nullo instanti
obligauit eum, filium suum interficere: quoniam in
tempore, in quo filium iuxta Dei praeciptū erat per-
cussurus, praeventus erat à Deo, contrariumque
illi erat praeciipiendū. Non cad id regrediamur, vnde
sumus digressi, quarāmq; rationem conficiamus.

Quartō eadem sententia probatur multis aliis
testimoniis Scripturae sacrae, quae aperte sonant in
Deo esse eiusmodi voluntatem. Geneleos enim 6.
*Tactus dolore cordis intrinsecus, delebo, inquit, hominem,
quem creauit, à facie terra.* Isaia 1. *Heu vindicabor de
inimicis meis: si autem in Deo non esset velleitas, qua
homines non punire cuperet, si ipsorum peccata
aliud non postularent, quid quāto dolor ille cordis
interiosecus, quo tactus dicitur, gemitusque ille in
sumentia vindicta exprimerent? neque enim aliud
significant, quā in velleitate, qua velle nō punire,
si peccata id non postularent. Item Sapientia 1. ha-
betur: *Deus mortem non fecit, nec latatur in perditione
viorum. Creauit enim, vt essent omnia, & sanabiles fecit
nationes orbis terrarum. In iustitia mortis est acquisitio
Impij autem manibus, & verbis accersierunt illam.*
Ezechiel 18. *Numquid voluntatis meae est mors impij,
& non vt conuertatur à viis suis, & viuat. Et infra, *Quā-
re moriemini domus Israel? quia nolo mortem morientis,
reuertimini, & viuite.* Item Matth. 23. *Quoties voluit
congregare filios suos, quemadmodum gallina congregat
pullos suos sub alas, & noluit. Denique si in Deo non
esset voluntas conditionalis, de qua loquimur, sanē
inuitationes ad poenitentiam, atque ad vitam aeter-
nam, quae ex persona Dei in Scripturis sanctis fiūt,***

potius fictiones dicenda essent, comparatione eor-
um, qui non conuertuntur. Veteratoris etenim esset
praecepta subditis dare, nec vellet, vt ea implerent,
velle nihilominus transgressores punire: quare id
Deo nulla ratione est tribuendum: quin potius di-
cendum est, teueta velle fieri, quae praecipit, serua-
ta tamen libertate arbitrij creati, ac proinde sub con-
ditione, *si homines & Angeli id ipsum velint.*

Dominicus à Soto loco citato, tamen si tandem
annuat, maxime tamen dubius est, tan voluntas hęc,
quam in Deo esse ostendimus, appellanda sit vellei-
tas, voluntasque conditionalis, quia, inquit, *vellei-
tas, voluntasque conditionalis est imperfecta, qua non est,
nisi vbi deest facultas implendi quod volitum est, vt in eo
cernere licet, qui vellet non proicere merces in mare,
temporitate tamen coactus, quia desperat se aliter posse
seruare vitam, eas proicit: Deo autem nulla imperfe-
ctio, nullisque defectus facultatis est tribuendus.*

At proculdubio appellanda est cum D. Thoma,
hoc loco velleitas voluntasque conditionalis, vt ex
hactenus dictis est manifestum. Praeterea cum in
Deo sit formaliter, & non sit volitio efficax ac ab-
soluta, non videtur quae alia esse possit, quā vellei-
tas, voluntasque conditionalis.

Ad rationem Soti dicendum est, velleitatem vo-
luntatemque sub conditione, interdum esse propter
defectum facultatis faciendi, aut obtinēdi id, quod
ita est volitum, vt cernitur in eo, qui vellet non
proicere merces suas in mare: interdum verò esse,
non propter defectum potestatis, vt sit id, quod ea
vellet, sed vt ea ratione sinat res agere accommo-
datē ad suas naturas, creaturaeque arbitrio praeditae
propriis meritis, diuina gratia adiuta, honorificen-
tius ad praemij palmam perducantur. Priori ergo
modo coniuncta est cum imperfectione, defectu-
que facultatis, neque ita cernitur in Deo. Posteriori
verò minime. Etenim liberē vult Deus aliqua de-
pendenter ab arbitrio creato, nempe beatitudinem
damnatorum, quorum opposita, nempe damna-
tionem, vult absolutē propter malum vsum eius-
dem arbitrij. At illa eadem, verbi gratia beatitudi-
nem, quorum opposita absolutē vult, potuit velle
absolutē, vel impediendo malum vsum arbitrij
creati, vel etiam absolutē ea volendo, secluso quo-
cumque vfu arbitrij creati.

Gregorius loco citato nititur probare, locum
Pauli non esse intelligendum de voluntate anteceden-
tente, quae sit velleitas salutis, si per peccatores non
staret, idque in hunc modum. *Quoniam si id esset
verum, Paulus non dixisset, Deus vult omnes homines
saluos fieri: velleitas namque non exprimi solet per ver-
bum indicatiui, sed optatiui modi.*

Dicendum nihilominus est, in primis velleita-
tem interdum etiam verbo indicatiui significari, vt
constat ex illo Christi ad Patrem, *Resurramen non
sicut ego volo, sed sicut tu.* Dicendum est deinde, eam
velleitatem, quae est propter defectum facultatis
faciendi, aut consequendi aliquid, idere exprimi
per verbum optatiui modi: non verò eam, quae idē
est in Deo, vt sinat res agere liberē accommoda-
tōque ad suas naturas: haec etenim est voluntas con-
ditionalis, dummodò per aliam non stet, qua ratio-
nē optimē dicere possumus, *Deum velle salutem om-
nium, dummodò per ipsos non stet.*

DISPUTATIO II.

Virum voluntas Dei semper impletur.

It prima cōclusio. Quidquid Deus vult volan-
tate absoluta semper impletur. Hęc est de fide.
Prima cōcl. affirmatiua.

Voluntas cō-
ditionata
qua non im-
pletur, vellei-
tas est nū-
cupanda.

Diluitur
Soti argum.

Soti opin.

Argument.

Voluntas cō-
ditionata
qua non im-
pletur, vellei-
tas est nū-
cupanda.

Diluitur
Soti argum.

Gregorij opi-
nio & arg.

Solutio.

Matth. 26.

Prima cōcl.
affirmatiua.

Vt

à facie Dei. Porro vt hunc sensum melius intelligas, scito, verba illa præcedentia: *Quo mortuo timentes fratres eius, & murio colloquentes, ne forte memor sit iniuria quam passus est, & reddat nobis omne malum, quod fecimus*, in Hebræo de verbo ad verbum ita habere: *Et viderunt fratres Ioseph, quod mortuus est pater eorum, & dixerunt: Fortasse habebit odio nos Ioseph, & reddendo reddet nobis omne malum, quod retribuimus ei.* Iuxta hæc ergo, sensus illorū verborum est. Cū intelligeret Ioseph, fratres suspicari se odio illos prosequi, eaque de causa velle de eis sumere vindictam, dixit: *Dei seruus sum, Deumve timeo, proinde nolite cogitare me odio vos prosequi, eaque de causa velle de vobis vindictam sumere, quod longè alienum est à Dei seruis & viris timoratis. Vos cogitastis de me malum, &c.* Alij verba illa, quoniam numquid pro Deo ego referunt, quasi dicta fuerint à Iosepho, vt increparet fratres, quod prohi tunc in terram eum adorarent, vt proximè præmittitur. At verò verba illa manifestè reddunt rationem, cur non esset illis timendum, quòd vindictam de eis sumere vellet. Neque adoratio illa erat cultus latræ, sed reuerentia debita Iosepho tamquam terræ Aegypti moderatori, & tamquam fratri, à quo veniam delicti in eum commissi petebant. Neque tunc primò eiusmodi reuerentia fuit ipsi ab eis exhibita, sed sapius iam antea, Iosepho id permitte, quin & longè antè prophætico spiritu fuerat à Iosepho prædicta.

Secunda conclusio.

Voluntate Dei conditio naturam non semper imitari.

Dubium.

Tertia est obijctio dubio respondens.

Permissio licet non quid supponat, & non sit potest.

Secunda conclusio. Non semper impletur, quod Deus voluntate conditionali vult. Conclusio hæc ex dictis disputatione præcedente est manifesta. Vult enim eiusmodi volitione, omnes homines saluos fieri, nec tamen omnes salutem assequuntur. Vult item sua præcepta & consilia obseruari, quæ tamen passim contemnuntur. Peccator autem, qui ab hoc ordine diuinæ voluntatis recedit, relabitur in alium ordinem diuinæ voluntatis, quo voluntate absoluta punire vult, quos præuidet discessuros ex hac vita in peccato, vt D. Thom. hoc loco, cum Augustino de Spiritu & litera, cap. 33. affirmat.

Dubium tamen est, vtrum Deus absoluta voluntate velit omnia vniuersim, quæ in rerum natura sunt. Pars, quæ affirmat, suaderi potest, quoniam Deus omnium, quæ sunt, est causa quoad eorum entitates: cū ergo sit eorum causa per suam voluntatem, consequens est, vt voluntate absoluta velit ea omnia esse.

Sit nihilominus tertia conclusio. Deus non habet voluntatem absolutam, vt sint actus peccatorum, qui ab arbitrio creato sunt: habet tamen voluntatem absolutam eos permittendi, vultque absoluta voluntate concurrere generali influxu cum libero arbitrio creato ad illorum productionem. Prima pars est de fide, copiosè demonstrata est in Concordia, quæst. 14. art. 13. à disputatione 30. Secunda pars ex eo est manifesta, quòd, nisi vellet eos permittere, non essent. Quia tamen permissio ponit eos ex libero ipso arbitrio futuros, nisi à Deo impediantur, additque, Deum posse, & non velle eos impedire, optima est hæc consecutio: Deus habet voluntatem absolute permittendi hæc, vel illa peccata: ergo erunt. Tertia pars probatur, quoniam nisi voluntate absoluta vellet concurrere influxu generali cum arbitrio creato ad actus peccatorum tamquam causa vniuersalis, nulla ratione ab arbitrio creato producerentur: nec enim sublato eiusmodi concursu esse possunt, vt ex dictis quæst. 14. art. 13. à disputatione 5. est manifestum. Quòd fit, vt Deus non omnes entitates reales, quæ producuntur in rerū natura, velit esse voluntate absoluta, tamen si ad

Molina in D. Thom.

A omnes voluntate absoluta velit concurrere, saltem per concursum generalem, atque vt vniuersalis omnium rerum causa, vt in Concordia loco citato disput. 30. & sequentibus ostensum est.

DISPUTATIO III.

Explanatur Deum causam non esse peccati, etiam materialiter sumpti.

Appendix.

B Vidam in primis referunt nostra illa verba tertiæ conclusionis disputationis præcedentis. *Deus non habet voluntatem absolutam, vt sint actus peccatorum, qui ab arbitrio creato sunt: habet tamen voluntatem absolutam eos permittendi: vultque absoluta voluntate concurrere generali influxu cum libero arbitrio creato ad illorum productionem.* Prima pars est de fide, copiosè demonstrata est in Concordia quæst. 14. articulo 13. à disputatione 30. Referunt iteq̃ illa alia verba quibus paulò inferiùs intuli: *Quòd fit, vt Deus non omnes entitates reales, quæ producuntur in rerum natura, velit esse voluntate absoluta, tamen si ad omnes voluntate absoluta velit concurrere, saltem per concursum generalem, atque vt vniuersalis rerum causa.*

C Deinde dicunt, sicut in prima parte conclusionis sermo esset de actibus peccatorum, secundum quod actus peccatorum sunt, bene quidem: conclusio namque esset verissima. Caterum cū ex iis, quæ postea infero, constat me loqui de actibus peccatorum, quatenus entitates quadam naturales sunt, præscindendo à malitia, & deformitate peccati, mirantur me asserere, primam nostræ cōclusionis partem esse de fide, meque id ostendisse à disputatione 30. citata: cū tamen solūm ibi ostenderim, Deum non esse causam peccati. Addunt verò, tantum abesse, conclusionem ita intellectam esse de fide, vt cum veritate communiq̃ Scholasticorum sententia pugnet. Subiungunt præterea, se arbitrari Deum velle entitatem naturalem, quæ est in peccato, si præcisè spectetur à malitia, absoluta voluntate, non quidem antecedente, sed consequente, aut etiam concomitante, entitatemque illam sic sumptam esse à Deo, ac proinde non odisse eam, vt sit: neque enim odit quicquam eorum quæ fecit. Hæc omnia confirmant ex Augustino in illud Ioan. 1. *Omnia per ipsum facta sunt, & sine ipso factum est nihil, vbi solus nihil, id est, peccatum quia tale, negat Augustinus, factum esse à Deo.*

Obiectio prima.

D Id etiam alienum à communi loquendi ratione arbitrantur, quod in Concordia, quæst. 14. artic. 13. disputatione 32. sub finem §. Decimum, dixi: *Nempe, quamuis Deus prestare velit suum concursum generalem indifferentem, vt sint opera nostra mala moraliter, vel contraria, Deum tamen non debere dici causam simpliciter earum entitatum in particulari, sed cum hoc addito, causam vniuersalem earum actiones sua causalitate minime intendentem.* Dicunt namque eos Theologos, qui concursum Dei generalem cum causis secundis defendunt, simpliciter & sine addito affirmare, Deum causam esse earū actionum, quæ fundant rationem peccati, quantum ad ipsarum entitatem. Addunt præterea, nonnullam repugnantiam implicare quòd dicam, Deum voluntate absoluta velle concurrere ad actionem peccati, qui concursus nihil aliud est, quàm productio, quæ dat esse actioni, & tamen Deum non velle esse ipsius actionis. Præsertim si Deus ad actiones ad extra concurrat, non per potentiam executiuam à voluntate distinctam, sed immediate per ipsam voluntatem, vt multi docerent.

Obiectio secunda.

E Id etiam alienum à communi loquendi ratione arbitrantur, quod in Concordia, quæst. 14. artic. 13. disputatione 32. sub finem §. Decimum, dixi: *Nempe, quamuis Deus prestare velit suum concursum generalem indifferentem, vt sint opera nostra mala moraliter, vel contraria, Deum tamen non debere dici causam simpliciter earum entitatum in particulari, sed cum hoc addito, causam vniuersalem earum actiones sua causalitate minime intendentem.* Dicunt namque eos Theologos, qui concursum Dei generalem cum causis secundis defendunt, simpliciter & sine addito affirmare, Deum causam esse earū actionum, quæ fundant rationem peccati, quantum ad ipsarum entitatem. Addunt præterea, nonnullam repugnantiam implicare quòd dicam, Deum voluntate absoluta velle concurrere ad actionem peccati, qui concursus nihil aliud est, quàm productio, quæ dat esse actioni, & tamen Deum non velle esse ipsius actionis. Præsertim si Deus ad actiones ad extra concurrat, non per potentiam executiuam à voluntate distinctam, sed immediate per ipsam voluntatem, vt multi docerent.

Z &